

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינות
מתברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדייקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של משרד החינוך. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך, ובמדבקות השאלון שקיבלת מודפסים פרטי השאלון המיועד לך.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטיטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
- אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

בהצלחה!

		מדבקות לנבחן מלֻמְמָה מִמְּתַחַן
<p>יש להדביק כאן ↑ מדבקת שאלון يجب هنا ↑ إصاق ملصقة نموذج امتحان</p>	<p>יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)</p>	

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף
 * التّعليمات باللّغة العربيّة على ظهر الصّفحة

יש לסמן במשבצת אם ניתן שאלון נוסף
 يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي نموذج امتحان إضافي

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات!

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أُعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو شفهيّة. لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، باستثناء "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان. يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها، وبأنّ تفاصيل نموذج الامتحان المعدّ لك مطبوعة على ملصقات نموذج الامتحان التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخطّطة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة.
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
7. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنّى لكم النّجاح!

סוג הבחינה: בגרות
 מועד הבחינה: קיץ תשע"ח, 2018
 מספר השאלון: 11284

מדינת ישראל
 משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לעולים חדשים
 (ברמות א ו-ב)

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
	פרק א	—	הבנה והבעה:	
50 נקודות	{	30	—	הבנת הנקרא
		20	—	סיכום ממוזג
		20	—	תחביר
			—	פרק ב
			—	פרק ג
			—	שם המספר ומערכת הצורות:
30 נקודות	{	6	—	שם המספר
		24	—	פועל, שם ומילות יחס
		100	—	סה"כ
- ג. חומר עזר מותר בשימוש (לעולים חדשים ברמה ב בלבד):
 מילון עברי-לועזי, לועזי-עברי, עברי-עברי או מילונית.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) יש לענות על כל השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.
 (2) לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (20-21) של השאלון.
 (3) יש להקפיד על כתב ברור, פיסוק הגיוני ושמירה על כללי הדקדוק.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

פרק א — הבנה והבעה (50 נקודות)

בפרק זה שלושה טקסטים. קרא אותם, וענה על כל השאלות שאחריהם.

הבנת הנקרא (30 נקודות)

טקסט א

מפגש תרבויות בישראל: מכור היתוך לריבוי תרבויות מאת שלי שנהב

פסקה א כשקמה מדינת ישראל הייתה בישראל מדיניות של "כור היתוך"⁽¹⁾ בקליטת העלייה. הרעיון היה ליצור תרבות ישראלית חדשה המאחדת את מגוון התרבויות שבארץ, לעיתים על ידי ביטול והעלמה של תרבויות העולים. העולים שהגיעו לארץ מארצות ומתרבויות שונות נקראו לאמץ לעצמם את דמות "היהודי החדש". דמות זו הייתה אמורה להיות שונה מן היהודי הישן והגלותי. במבט לאחור אפשר לומר כי מדיניות כור ההיתוך הקשתה על העולים החדשים בתהליך ההגירה ובניסיונות ההשתלבות שלהם בארץ, ולמעשה נכשלה. הסיבות העיקריות לכישלון זה היו חוסר רגישות והתעלמות מהבדלים תרבותיים בולטים בין מאות אלפי העולים. העולים הביאו איתם לארץ זיכרונות, לשונות ומסורות תרבותיות מהעבר שלהם שלא היה אפשר למחוק או לעקור. מדיניות כור ההיתוך יצרה אצל עולים רבים הרגשה של ריחוק וזרות, והביאה לאי-שיתוף פעולה ואף להתנגדות, ובכך עיכבה אפשרויות להתפתחות תרבותית חדשה בארץ.

פסקה ב משנות השבעים של המאה הקודמת, עם גל העלייה הראשון מברית המועצות, חלו שינויים ניכרים בחברה הישראלית. השינויים הכשירו את הקרקע לקראת דגם חברתי חדש שנקרא "ריבוי תרבויות". לפי דגם זה, יש להעניק הכרה רשמית שווה לכל התרבויות בחברה הישראלית ולקבל את השוני שביניהן.

פסקה ג כיום ריבוי התרבויות בחברה הישראלית הוא עובדה קיימת. בניגוד למדיניות כור ההיתוך, הגיוון התרבותי בחברה הישראלית הלך והתרחב עם השנים. יש בה קבוצות תרבותיות שונות זו מזו: אשכנזים, מזרחיים, חרדים, עולים מאתיופיה, עולים מחבר העמים, ערבים ישראלים, עובדים זרים ועוד.

פסקה ד משנות התשעים של המאה הקודמת נעשו ניסיונות בישראל ובעולם לעדכן את הדגם של ריבוי התרבויות. באותה תקופה התפתחה גישה חדשה הקובעת כי אין זה מספיק לקיים שוויון בין התרבויות אלא יש גם לחזק קבוצות חלשות בחברה ולקדם את זכויותיהן. עם זאת קשה ליישם גישה מתקדמת זו במדינת ישראל בעיקר בגלל הפילוג הרב בחברה הישראלית, שבה קבוצות תרבותיות שונות שוללות פעמים רבות זו את זו.

* מעובד על פי שנהב, ש' [2010]. "מכור היתוך לחברה רבת-תרבותית: שלוש נקודות מבט על מפגש תרבויות בישראל". מותר 16-17, עמ' 13-17.
(1) כור היתוך — כינוי למצב שבו אנשים מארצות שונות ומתרבויות שונות הנפכים לעם אחד שיש לו תרבות אחת ושפה אחת.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

השאלות

ענה על השאלות 1-3 על פי טקסט א.

1. א. על פי הטקסט, מה הייתה המטרה של מדיניות כור ההיתוך? (נקודה אחת)

ב. על פי הטקסט, מדיניות כור ההיתוך עוררה ריחוק והתנגדות אצל עולים רבים. הסבר מדוע. (2 נקודות)

2. על פי הטקסט, מהי המדיניות בימינו כלפי מגוון התרבויות בישראל? הסבר. (2 נקודות)

3. "השינויים הכשירו את הקרקע לקראת דגם חברתי חדש..." (פסקה ב)

מה פירוש צירוף המילים "הכשירו את הקרקע" במשפט זה?

הקף את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- הכינו קבלת פנים
- ארגנו אדמות למגורים
- עיבדו שטחים חקלאיים
- יצרו תנאים מתאימים

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

טקסט ב

בדרך לזהות ישראלית: שינוי שמות

מאת מעוז עזריהו

פסקה א מהגרים מחליפים את שמם בתהליך ההשתלבות בחברה הקולטת כדי לנסות לטשטש את המוצא הזר שלהם וכדי למנוע את הריחוק התרבותי שהצליל של השם הזר יוצר. בראש ובראשונה הם נוהגים לשנות את שמם הפרטי לשם שמקובל במקום החדש. שינוי שם המשפחה הוא נדיר יותר. שם המשפחה מייצג בבירור קשר בין-דורי ושורשים משפחתיים, והמהגר אינו מעוניין להתעלם מהם, אפילו אם הוא שואף להיקלט בתרבות החדשה.

פסקה ב במקרה של היהודים בארץ-ישראל, דווקא שינוי שמות המשפחה היה הפעולה העיקרית בתהליך ההשתלבות בסביבה החדשה. נושא השמות הפרטיים היה בעייתי פחות כי בקהילות יהודיות בגולה היה נהוג לתת לילדים שם יהודי-עברי. אף על פי כן העדיפו הורים בארץ לבחור לילדים שמות עבריים חדשים, כאלה שלא היו נהוגים בגולה, כדי להבדיל אותם מן "היהודי הישן". שם יהודי מסורתי כמו מנחם נדחה מפני שסימל את היהודי הגלותי. שמות עבריים כמו אסנת, עומרי ואהוד התקבלו משום שהם לא שימשו בגלות ולכן ייצגו את "היהודי החדש".

פסקה ג שינוי שם המשפחה הגלותי לשם עברי סימל את השאיפה להיקלט בארץ-ישראל וביטא בבירור ניתוק מן ההיסטוריה המשפחתית והעדתית שזוהתה עם הגלות. עברות⁽¹⁾ שם המשפחה הביא לידי ביטוי לא רק את קץ הגלות אלא גם "לידה מחדש" של זהות תרבותית עברית.

פסקה ד הבחירה בשם משפחה חדש הייתה בדרך כלל מתוך החלטה חופשית ומשיקולים של העדפה אישית. אחת האפשרויות הייתה לבחור בשם משפחה חדש שמזכיר בצליל שלו את השם הקודם, כמו למשל ברנס במקום ברנדס. אפשרות אחרת הייתה לתרגם את השם לעברית, כגון אבן-זוהר במקום פונקנשטיין⁽²⁾. וכמובן, תמיד הייתה האפשרות להמציא שם חדש לחלוטין שאין לו קשר למשמעות או לצליל של השם הקודם.

פסקה ה בעבור דוד בן גוריון, ראש הממשלה הראשון, עברות שם המשפחה היה חלק בלתי נפרד מן האידאולוגיה⁽³⁾ שקידם כדי לשמור על טוהר העברית. בן גוריון לא היה יכול לכפות על האזרחים לעברת את שם משפחתם, אך דרש זאת מבעלי תפקידים בשירות המדינה – מפקדים ראשיים בצה"ל ונציגי ישראל בחוץ לארץ – משום שלדבריו, שם משפחה עברי הוא בעל ערך ייצוגי.

פסקה ו לתהליך הרשמי של עברות השמות לא היה המשך. בשנת 1995 בוטלה ההוראה שחייבה את אנשי משרד החוץ לעברת את שמם. מי שדואג לטוהר העברית אולי יראה בכך חזרה לאחור, אך אחרים יוכלו לראות בכך עדות לתחושת הביטחון בקיומה של התרבות העברית.

* מעובד על פי עזריהו, מ' [תש"ס]. "עברית ועברות: היבטים של יצירת זהות תרבותית". האיגוד למדעי היהדות. עמ' 77-88.

(1) עברות – החלפת שם או מילה שמקורם בשפה זרה במילה בעברית או במילה בעלת צליל עברי.

(2) פונקנשטיין ביידיש פירושו אבן זוהרת.

(3) אידאולוגיה – השקפת עולם

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

השאלות

ענה על השאלות 4-6 על פי טקסט ב.

4. מהי הדילמה המתוארת בפסקה א בנוגע לשינוי שם המשפחה? (3 נקודות)

5. על פי הטקסט, ציין שלוש דרכים שונות לעברות שמות משפחה. (3 נקודות)

6. "מי שדואג לטוהר העברית אולי יראה בכך חזרה לאחור". (פסקה ו)

למה מתייחסת המילה "בכך"? (2 נקודות)

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

טקסט ג

אני, שיינדלה הרציג

מאת נאוה סמל

- פסקה א הרגע שבחרו את שמי הוא דגם מייצג של יצירת הישראליות.
- פסקה ב הוריי, זוג עולים יודעי עברית מן הגולה, ביקשו לקרוא לתינוקת החדשה שלהם על שמה של סבתא — שיינדלה. אך השם שיינדלה הוא שם בשפת היידיש, והם חלילה לא רצו להכתים את התינוקת הצברית שלהם בסממן גלותי. גם השם "יפה", שהוא תרגום עברי לשם "שיינדלה", לא היה די ישראלי לטעמם. בסופו של דבר בחרו לי הוריי את השם נָאָה — שם ישראלי אמיתי.
- פסקה ג בעברות השמות התבטא המעבר החד מזהות גלותית לזהות ישראלית. ילדי שנות החמישים הם דור ייחודי, שעדיין אפשר למצוא בשמם העברי איזה ניצוץ של זיכרון מן העבר.
- פסקה ד בתום מלחמת העצמאות קרא דוד בן גוריון לחיילי צה"ל להחליף את שם משפחתם הלועזי בשם משפחה עברי. לדבריו, צבא ההגנה לישראל צריך להיות עברי ברוחו, בחזונו ובכל גילוייו הפנימיים והחיצוניים. בעקבות הצו של בן גוריון עברתו רבים את שם משפחתם ובהם גם הוריי. בהתחלה עברת אבא את שם משפחתו מ"הרציג" ל"לבבי"⁽¹⁾. לאחר מכן שר החוץ משה שרת, שאבי היה עוזרו האישי, שינה את שם המשפחה שלנו מ"הרציג" ל"ארצי" בשל הדמיון בצליל בין שני השמות. לטענתו של שרת, "זה המחיר שצריך לשלם בעד הישראליות". את שם המשפחה "הרציג" החזיר אבא לתעודת הזהות שלו ביום שנבחר לכהן בכנסת ישראל. במופגן, ביקש להישבע אמונים למדינת ישראל בשני השמות: הישן והחדש. "עדיין לא מאוחר מדי להודות בטעות", אמר לי אבא.
- פסקה ה אנחנו, ילדי דור שנות החמישים, גדלנו בין העברית שנבחרה בעבורנו להיות השפה היוצרת זהות חדשה ובין הלשונות הזרות שהמשיכו להיות בשימוש בבתים והזכירו את "היהודי הישן" שממנו רצו להיפטר. גם אני חייתי בין שני העולמות: התביישתי שאני מבינה גרמנית ודוברת יידיש, אך יידיש הייתה השפה היחידה שיכולתי לתקשר בה עם סבתי, שלא קלטה עברית מעולם.
- פסקה ו שמות הצאצאים של ילדי שנות החמישים כבר נקיים מזיכרונות העבר. ילדים אלה נולדו לתוך העברית והיא בשבילם המקום הטבעי והמובן מאליו. לעיתים נדמה שהדור הנוכחי נוטה להעניק לצאצאיו שמות בין-לאומיים כמו: תום, נטלי ושירלי — שמות שאינם מייצגים ישראליות ויכולים להתאים בכל מקום בעולם. השם שלי — נאוה — זה שהוריי נופפו בו כדגל להפגין בו את זהותם החדשה, יצא בינתיים מן האופנה. כיום יש אנשים שקוראים לי בשם שיינדלה, ומי היה מאמין — אני כבר לא מתביישת.

* מעובד על פי סמל, נ' [2011]. "אני, שיינדלה הרציג". פנים 54-56. עמ' 14-16.

(1) הרציג בגרמנית פירושו לבבי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

השאלות

ענה על השאלות 7-10.

7. ילדי דור שנות החמישים גדלו בין שתי זהויות: הגלותית והישראלית.

א. על פי טקסט ג, ציין שני הבדלים עיקריים בין זהות גלותית לזהות ישראלית. (2 נקודות)

ב. היחס של כותבת טקסט ג לזהותה הגלותית השתנה בבגרותה.

העתק מטקסט ג משפט המוכיח טענה זו. (2 נקודות)

8. "עדיין לא מאוחר מדי להודות בטעות" (טקסט ג, פסקה ד).

לאיזו טעות התייחס אביה של כותבת טקסט ג? מדוע הוא מכנה זאת "טעות"? תוכל להיעזר בכל הטקסטים.

(3 נקודות)

9. השקפת עולמו של בן גוריון הייתה שמירה על טוהר העברית.

העתק שני משפטים המוכיחים שהשקפת עולם זו לא נשמרה — משפט אחד מטקסט ב, ומשפט אחד מטקסט ג.

(3 נקודות)

משפט מטקסט ב:

משפט מטקסט ג:

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

10. לוי הייתה ניתנת לך האפשרות, האם היית מחליף את שמך? אם כן – האם היית בוחר בשם מן המקורות היהודיים, בשם בין-לאומי או בשם ישראלי עכשווי? הסבר את בחירתך. אם לא – הסבר מדוע. (5 נקודות)

לא לכתוב באזור זה

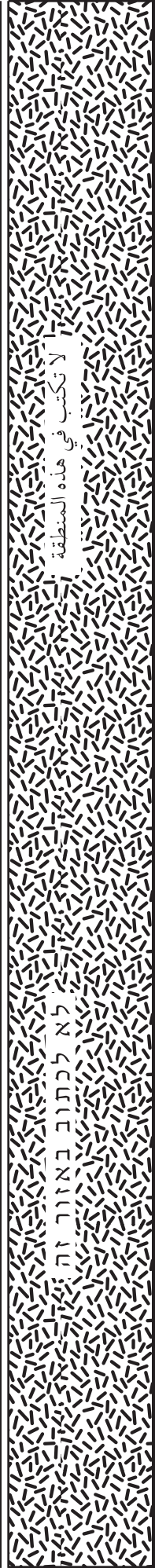
لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

סיכום ממזג (20 נקודות)

ענה על שאלה 11.

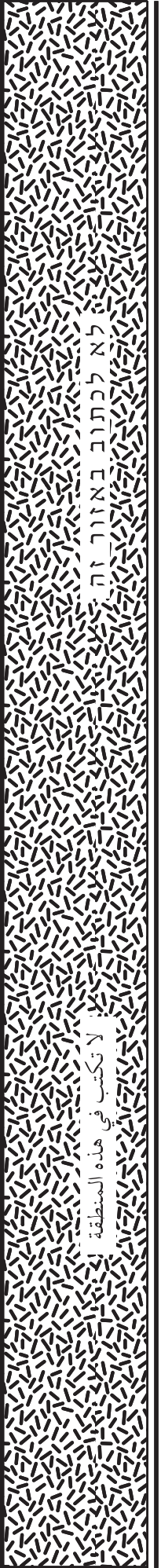
11. על סמך שלושת הטקסטים שקראת, כתוב סיכום ממזג שכותרתו: **זהות תרבותית ישראלית**. בסיכומך תאר את **הפעולות** שנעשו ליצירת הזהות הישראלית ודמות "היהודי החדש", ואת **שינוי הגישה** בנוגע לזהות הישראלית.
- הקפד** על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בתוך הסיכום ובסופו (ביבליוגרפיה). כתוב בהיקף של 150-200 מילים.
- את הסיכום כתוב בעמודים 11-12 (תוכל להשתמש בעמוד 13 לכתיבת טיוטה).

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

Lined writing area with horizontal lines for text entry.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

טיוטה

Lined writing area consisting of multiple horizontal lines for text entry.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

פרק ב — תחביר (20 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה — 5 נקודות).

12. א. לפניך משפט.

כדי לשמור על טוהר העברית במדינה החדשה, קרא בן גוריון לחיילי צה"ל לעברת את שמות המשפחה שלהם, ואף הקים ועדה מיוחדת שסייעה לחיילים במציאת שם משפחה חדש.
פרק את המשפט לארבעה משפטים עצמאיים.

- _____ משפט 1:
- _____ משפט 2:
- _____ משפט 3:
- _____ משפט 4:

ב. לפניך משפט.

חיילים שרצו לעברת את שמם יכלו להיעזר בחוברת שפרסם שירות התרבות של צה"ל בתחילת שנת תש"ט.
כתוב את המשפט מחדש. התחל אותו בצירוף "מי ש...". השתמש בלשון יחיד.

13. קרא את הקטע שלפניך והשלם בו את המילים החסרות מן הרשימה הנתונה.

רשימת המילים: **כי, אלא גם, אף על פי ש..., אם, לא רק, כאשר, אבל, מעולם, אילו, אומנם**

הסיפור "יד ושם" של אהרון מגד משנת 1955 עוסק בפער בין הדורות בנוגע לזיכרון השואה ומציג מבט על המציאות בארץ-ישראל שלאחר השואה.

- (1) _____ נודע לסבא, ניצול השואה, שנכדתו בהיריון הוא ביקש: "(2) _____ ייולד בן, קראו לו 'מנדלה', על שם נכדי שנספה בשואה". (3) _____ הסבא התחנן, ההורים הצעירים דחו את הבקשה בכל תוקף (4) _____ השם נשמע להם גלותי ומיושן.
- (5) _____ שהם סירבו לשם "מנדלה" (6) _____ לא היו מוכנים לקרוא לתינוק בשם "מנחם", שהוצע בניסיון פשרה, והחליטו לקרוא לו "אהוד".
- הסבא, שראה בכך חוסר רצון לשמר את זכר השואה, (7) _____ לא סלח להם על כך, ועד סוף ימיו התעלם מאהוד.

לא לכתוב באזור זה

לא לכתוב בזה המפה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

14. א. לפניך פתיחה של משפט.

על אף הדרישה מחברי הממשלה שישמשו דוגמה לאחרים במתן שמות עבריים בישראל...

הקף את ההשלמה המתאימה ביותר לפתיחה של המשפט.

- חברי הממשלה החליפו את שמותיהם לשמות הלקוחים מנופיה של המדינה.
- איש מחברי הממשלה לא עברת את שמו במשך חודשי כהונתו.
- המפקדים בצה"ל עברתו את שמם הלוועזי לפני טקס ההשבעה.
- חברי הממשלה ראו בעברות השמות צעד חשוב להשלטת הלשון העברית.

ב. לפניך משפט מטקסט א. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

"מדיניות כור ההיתוך יצרה אצל עולים רבים הרגשה של ריחוק וזרות והביאה לאי־שיתוף פעולה ואף להתנגדות,

ובכך עיכבה אפשרויות להתפתחות תרבותית חדשה בארץ".

באיזו מילת קישור אפשר להחליף את המילה "בכך"?

הקף את התשובה הנכונה.

- אף על פי כן
- על כן
- אבל
- מפני ש

ג. אתה מנהל קבוצת פייסבוק שנקראת "מומחים משיבים". הגיעה אליך פנייה של תלמידה בזו הלשון:

"שמי ליאור ואני בת. ליאור הוא גם שם של בן, לכן בתכתובת באינטרנט חושבים שאני בן. האם כדאי לי

לשנות את שמי לליאורה?"

העבר את דברי התלמידה למומחים. השתמש בדיבור עקיף. פתח את דבריך במילים האלה:

אני מעביר אליכם פנייה מתלמידה. היא כותבת ש

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

15. א. לפניך שלושה משפטים. בכל משפט, כתוב את המילים שבסוגריים בצירוף אחד. הוסף את ה"א היידוע אם צריך.
- (1) המגמה של _____ (החלפה + שמות) קיימת במידה מסוימת גם כיום, ולעיתים היא משרתת גם את הרצון להסתיר את ארץ המוצא.
- (2) במבט לאחור אפשר לקבוע כי השאיפה ליצור תרבות אחת באמצעות _____ (שינוי + שם) הלועזי לעברי לא השיגה את המטרה.
- (3) השמות העבריים אשר העניקו _____ (פקידים + משרד) הפנים גרמו לבלבול בין משפחות אשר לא היו ביניהן _____ (קשרים + משפחה).
- ב. לפניך משפט.

מפעל העלייה תרם לבנייה של החברה הישראלית המגוונת ורבת התרבויות. את הצירוף "לבנייה של החברה הישראלית" אפשר לכתוב בדרך אחרת במשפט הנתון. כיצד אפשר לכתוב צירוף זה? הקף את התשובה הנכונה.

- לבניית חברה ישראלית
- לבנייה ולחברה ישראלית
- לבנייה בחברה הישראלית
- לבניית החברה הישראלית

16. א. כתוב את המשפט שלפניך בזמן עבר. לעולים החדשים בישראל יש זכויות מיוחדות וגם חובות.

ב. כתוב את המשפט שלפניך בזמן עתיד. האם יש רשימת שמות המסודרת על פי האל"ף-בי"ת?

ג. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם שיבוש לשון. תקן את השיבושים, וכתוב כל משפט בצורתו התקינה. שמות פרטיים של תינוקות נרשמות בהודעת הלידה בבית החולים.

(2) הפער הגדול בין "הרצוי" לבין "המצוי" הייתה הבעיה העיקרית בקליטת העלייה עם קום המדינה.

(3) כובע טמבל, מכנסיים קצרות וסנדלים היו פריטי לבוש טיפוסיים של ישראלים בשנות החמישים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

פרק ג — שם המספר ומערכת הצורות (30 נקודות)

בפרק זה שני חלקים:

חלק I: שאלת חובה — שאלה 17 (6 נקודות)

חלק II: שאלות בחירה 18-22 (24 נקודות)

חלק I: שם המספר — שאלת חובה (6 נקודות)

ענה על שאלה 17.

17. א. הקף את הצורה הנכונה של כל אחד משמות המספר.

מידע בעניין שינוי שם במרשם האוכלוסין.

- כל אזרח בן שמונה עשרה / שמונה עשר ויותר רשאי לשנות את שמו.
- על פי החוק אי אפשר לשנות את השם יותר מפעם אחת / אחד בשבעה / שבע שנים.
- סעיף עשרים ורביעי / עשרים וארבע לחוק השמות קובע: אם פקיד הרישום מסרב לשינוי השם, יש לפנות לשר הפנים.

ב. כתוב את המספרים המודגשים במילים.

• הליך שינוי שם כרוך בתשלום של **115** שקלים חדשים.

• המבקש לשנות את שמו צריך להביא למשרד הפנים תעודת זהות ודרכון. הפריט ה-**3**

הנדרש הוא תמונת פספורט עדכנית.

חלק II: פועל, שם ומילות יחס (24 נקודות)

בחלק זה חמש שאלות. ענה על ארבע מן השאלות 18-22 (לכל שאלה — 6 נקודות).

18. קרא את הקטע שלפניך, וכתוב בכל מקום ריק פועל, שם פועל או שם המתאים למשפט, לפי השורש שבסוגריים.

השיר "לכל איש יש שם" הוא שיר עברי מאת המשוררת הישראלית זלדה. חנן יובל _____ (ל-ח-ן) את

השיר כשנה לאחר פרסומו. מיום פרסומו ב-1974 ועד היום נוהגים _____ (ש-י-ר) אותו בימי זיכרון

ממלכתיים במדינת ישראל. מאגר ההנצחה של מוסד "יד ושם" _____ (ק-ר-א) "לכל איש יש שם" על

פי מילות השיר.

מוסד "יד ושם" _____ (י-ב-ל) את התהליך המורכב של הנצחת זיכרון השואה בחברה הישראלית.

עיקר פעילותו היא _____ (ג-ב-י/ה) של עדויות מפי ניצולים, _____ (ע-ל-י/ה)

של הנתונים והעדויות למאגר ממוחשב ואיסוף חפצים ומסמכים של הנספים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

19. א. לפניך שני משפטים. בכל משפט, הקף את צורת הפועל המתאימה.

(1) "תגלית", מיזם חינוכי ציוני, **מְחַזֵּק** / **מְחַזֵּק** את הזהות היהודית של צעירי התפוצות.

(2) חיילים וסטודנטים ישראלים **מְתַלְּוּם** / **מְתַלְּוּם** לסיור החינוכי בארץ שנערך לצעירים מן התפוצות.

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובהם שמות פועל מודגשים.

בכל אחד מן המקומות הריקים השלם את שם הפעולה המתאים לשם הפועל המודגש.

(1) בוגרי "תגלית" מקבלים כלים המאפשרים להם **לתפקד** כשגרירים של מדינת ישראל.

ה _____ שלהם כשגרירים מקדם את התדמית של ישראל.

(2) מבין הישראלים המבקשים **להצטרף** לחוויית "תגלית" נבחרים כל שנה כ-90 אלף צעירים.

ה _____ למיזם מותנית במיונים קפדניים.

(3) חיילים המבקשים **לטוס** לחו"ל במסגרת המיזם מקבלים אישור מיוחד וכרטיס _____.

(4) אנשי ציבור ומומחים מגיעים לכינוסים כדי **להרצות** לפני המשתתפים במיזם "תגלית".

ה _____ מגוונות ועוסקות בענייני יהדות, ציונות וזהות.

20. לפניך ארבעה צירופים.

זְכוּת טְבֵּעִית, יְצִירָה יְהוּדִית, עֵתוֹנוֹת יִשְׂרָאֵלִית, הַתְּגַלּוֹת אֱלוֹהִית

א. העתק את הצירוף שבו שני השמות נוצרו בדרך תצורה של בסיס וצורן סופי.

ב. בצירוף שהעתקת בחר באחד מן השמות וציין את משמעות הצורן הסופי שלו.

ג. העתק מן הצירופים שני שמות פעולה, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

21. א. לפניך ארבעה שמות.

מִבְּחֹן, חִידוֹן, כְּרִית, מֵהֶפְכֵן

הקף את השם היוצא דופן בדרך התצורה שלו.

ב. לפניך שני שמות.

מְלוֹן, שְׁעוֹן

מה מציינת הנו"ן הסופית בשם "מלון", ומה מציינת הנו"ן הסופית בשם "שעון"?

ג. לפניך שני צירופים, ובהם שמות מודגשים.

שם גְלוּתִי, חֶיֶל סדיר

(1) מהו ההבדל בין דרכי התצורה של השמות המודגשים? _____

(2) ליד כל אחד מן השמות המודגשים כתוב שם נוסף שנוצר באותה דרך.

גְלוּתִי _____

חֶיֶל _____

22. א. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם חסרה מילת יחס. כתוב את מילת היחס החסרה בהטיית הגוף הנכונה.

את מילת היחס בחר ממילות היחס האלה: אחרי, בלעדי, אצל, אל, בין, עם

(1) בבחירת שם לתינוק מופעל על ההורים לחץ חברתי ומשפחתי. לעיתים הלחץ שההורים צריכים

להתמודד _____ משפיע על בחירתם.

(2) משפחות ספרדיות נוהגות לקרוא לתינוק על שם בני משפחה חיים. מתן שם לתינוק על שם סבים

וסבתות בעודם בחיים נחשב _____ למחווה של כבוד.

(3) הסכמה של שני ההורים בנוגע לשם התינוק ושיחה גלויה _____ ימנעו כעסים ומריבות.

ב. לפניך שני משפטים. בכל משפט, הקף את מילת היחס המתאימה מבין מילות היחס שבסוגריים.

(1) מנהיגי המדינה נאבקו (עם / ב) חדירת שפות זרות.

(2) העולים לישראל בשנות החמישים התגברו (על / מן / ב) קשיי קליטה רבים.

/בהמשך דפי טיוטה/

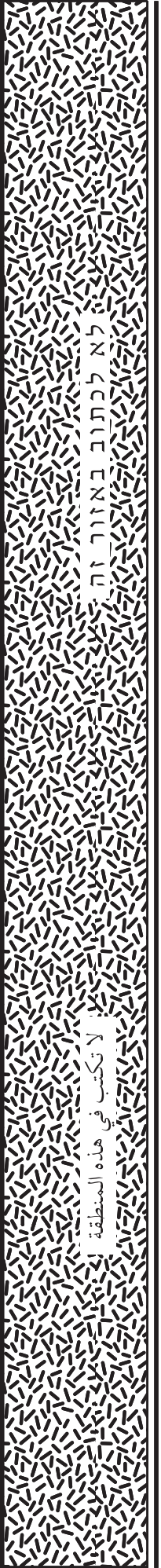
בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11284

טיוטה

Lined writing area for the draft response.

לא לכתוב באזור זה

לא לכתוב في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"אתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتحاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"